

7) Kaupungille pidetään oikeus ottaa huolehtiakseen tontin omistajalle kuuluvasta kadun kunnossapidosta kaupunginvaltuuston määräämästä maksusta.

8) Vastaanotto tapahtuu heti ja ostaja ottaa vastatakseen tontista menevistä veroista ja rasituksista tämän kauppakirjan allekirjoittamispäivästä lähtien.

Samalla valtuusto antoi kaupunginhallitukselle tehtäväksi ryhtyä toimenpiteisiin alueen lopullisen asemakaavan ja tonttijaon¹⁾ vahvistamiseksi.

3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautinta-oikeutta koskevat kysymykset.

Vuokraoikeuksien lunastaminen pakkohuutokaupalla. Kaupunginhallituksen asiamiehen lunastettua lokakuun 18 p:nä toimitetussa pakkohuutokaupassa Pasilan korttelissa n:o 572 olevan Pasilankadun tontin n:o 29 vuokraoikeuden myyntikustannuksia vastaavasta 1,991 markan hinnasta, kaupunginvaltuusto päätti²⁾ hyväksyä tämän toimenpiteen sekä osoittaa mainitun määrän kiinteän omaisuuden pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan.

Kaupunginhallituksen asiamiehen kaupunginhallituksen valtuutuksin³⁾ ostettua elokuun 30 p:nä pidetyssä pakkohuutokaupassa kaupungin vakuudeksi kiinnitettyjen saatavain turvaamiseksi Kumpulan korttelissa n:o 927 olevan tontin n:o 71 vuokraoikeuden ja tontilla olevat rakennukset 106,091: 40 markan kauppahinnasta, valtuusto hyväksyi⁴⁾ tämän hallituksen toimenpiteen osoittaen kiinteän omaisuuden pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan 23,766: 40 markkaa huutokauppakulujen, Pohjoismaiden yhdyspankin lainan ynnä korkojen ja Työväen säästöpankin lainan korkojen suorittamista varten, viimeksi mainitun lainan edelleen jäädessä kiinnityksenä rasittamaan vuokra-aluetta rakennukseen.

Maksamattomain korkojen ja kuoletusmaksujen suoritukseksi myytiin pakkohuutokaupalla kirvesmies K. Salmisen vuokraoikeus Kumpulan korttelin n:o 935 tonttiin n:o 43 sekä sillä olevat rakennukset, jolloin ne kaupungin saatavien turvaamiseksi huudettiin kaupungille 117,421: 50 markasta. Valtuusto hyväksyi⁵⁾ tämän kaupan osoittaen kiinteän omaisuuden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 26,880: 70 markkaa suoranaisia kuluja, Helsingin työväen säästöpankin lainan korkoa sekä kokonaisuudessaan suoritettavaa Kaupunkien yleisen paloapuyhdistyksen lainapääomaa sekä korkoja huhtikuun 1 p:nä varten. Työväen säästöpankin myöntämä laina päätettiin jättää edelleen rasittamaan kyseistä kiinteistöä. Lisäksi oikeutettiin kiinteistölautakunta jälleen myymään puheena oleva vuokraoikeus ja tontilla sijaitsevat rakennukset.

Alueen luovuttaminen stadionia varten. Stadion-säätiön ilmoitettua stadionin lopullisten luonnospirustusten valmistuneen⁶⁾ kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾:

vuokrata säätiölle alla olevassa vuokrasopimuksessa⁸⁾ mainitut alueet; hyväksyä sopimuksen vuokraehdot;

¹⁾ Ks. tämän kert. s. 5. — ²⁾ Kvsto 21 p. marrask. 11 §. — ³⁾ Ks. tämän kert. s. 98. — ⁴⁾ Kvsto 19 p. syysk. 7 §. — ⁵⁾ S:n 14 p. maalisk. 11 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1932 kert. s. 15. — ⁷⁾ Kvsto 7 p. helmik. 4 §. — ⁸⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 3.

ilmoittaa Pallokenttä osakeyhtiölle, jolle kuului osa säätiölle luovutettavaa aluetta, ettei sillä ollut mitään muistutettavaa yhtiön ja säätiön välistä, niinkään alempana olevaa sopimusta vastaan, joka koski kyseisellä, kaupungin ja yhtiön välisen sopimuksen perusteella luovutettavalla alueella sijaitsevien rakennuksen ja laitoksien korvaamista; sekä

ryhtyä vuokrasopimuksen 19) ja 20) kohdissa mainittuihin töihin.

Edellä mainitut sopimukset olivat seuraavan sisältöiset:

Helsingin kaupungin ja Stadion-säätiön välinen vuokrasopimus.

Helsingin kaupunki luovuttaa täten Stadion-säätiö nimiselle säätiölle vuokralle Eläintarhan puistoalueesta Helsingin kaupungissa n. 6.3 h:a käsittävän, joulukuun 21 p:nä 1933 päivätyyn karttaan n:o 1,435 kirjaimella S merkityn stadionalueen sekä siihen liittyvät, kirjaimilla g—h—i—j, l—m—n—o ja p—r—s—t merkityt etupiha-alueet seuraavin ehdoin:

1) Vuokra-aika on viisikymmentä vuotta, ja lasketaan se alkavaksi tammikuun 1 p:nä 1934, päättyen siis joulukuun 31 p:nä 1983.

2) Vuotuinen vuokramaksu on sata markkaa, ja on se suoritettava rahatoimistoon vuosittain lokakuun kuluessa.

3) Vuokra-alueita on ensi sijassa käytettävä urheilun ja voimistelun harjoittamiseen ja edistämiseen; sen ohessa voidaan aluetta käyttää näytännöjen, juhlien ja kokousten sekä yleisten näyttelyjen järjestämiseen.

4) Säätiön on rakennettava kirjaimella S merkitylle alueelle urheilulinna kaupungin hyväksymien piirustusten mukaisesti. Sen ohella säätiöllä on oikeus, kaupungin niinkään hyväksymien piirustusten mukaisesti, rakentaa tälle alueelle ravintolahuoneistoja, voimistelu- ja terveydenhoitolaitoksia, kerhohuoneistoja urheiluseuroille sekä kilpailujen järjestämistä varten tarkoitettuja toimistoja, niin myös huoneistoja urheilumuseota, postia, lennätintä, radiota, sanomalehdistöä, ensiapua ja muita tämänkaltaisia, stadiontoimintaan liittyviä tarkoituksia varten. Asuinhuoneistoja on säätiöllä oikeus rakentaa ainoastaan sellaisia toimihenkilöitä varten, joiden alituinen läsnäolo paikalla on stadionin toiminnalle ja sen rakennusten hoidolle välttämätöntä.

Yksinomaan ansaitsemistarkoituksessa ei säätiö saa rakentaa mitään huoneistoja.

Muu osa vuokra-alueita etupihoineen, liikenneväylineen, käytävineen ja istutuksineen on säätiön toimesta tasoitettava ja pantava kuntoon kaupungin hyväksymien piirustusten mukaisesti.

5) Säätiön on ryhdyttävä suorittamaan kirjaimella S merkityn alueen tasoitustöitä viimeistään v:n 1935 kuluessa. Stadionin urheilulinnan rakennustyöt on aloitettava viimeistään v. 1938, ja on tämän rakennuksen samoin kuin etupihojen oltava lopullisesti valmiina viimeistään v. 1943.

6) Vuokra-alueella olevat etupihat liikenneväylineen ja käytävineen säätiö saa kaupungin suostumuksetta sulkea ainoastaan stadionilla toimeenpantavien kilpailujen ja muiden tilaisuuksien ajaksi, kuitenkin ehdoin, että, mikäli pallokentällä samanaikaisesti järjestetään kilpailuja tai muita tilaisuuksia, on pallokentän yleisölle varattava tilaisuus käyttää mainittuja etupihoja.

7) Tarpeen vaatiessa on kaupungilla oikeus korvauksetta käyttää stadionin eteläpuolella olevaa, kirjaimilla g—h—i—j merkittyä etupihaa.

8) Kaupungilla on oikeus korvauksetta käyttää, siitä hyvissä ajoin säätiölle ilmoitettuaan, urheilulinnaa ja vuokra-alueita kokonaisuudessaan yhtenä sunnuntai- ja kahtena arkipäivänä vuodessa. Tällöin kaupungin on kuitenkin säätiölle korvattava tilaisuudesta johtuvat suoranaiset kustannukset.

9) Milloin vuokra-alue sillä olevine laitoksineen joko kokonaisuudessaan tahi osittain luovutetaan toisten käytettäväksi, on, jos luovutusaika on yhtäjaksoisesti seitsemää päivää pitempi, tähän hankittava kaupungin suostumus.

10) Vuokra-alueen vuotuinen luovutusohjelma on laadittava yksissä neuvoin kaupungin kanssa siten, että vuokra-alueelle, pallokentälle, Suomen messujen alueelle tai Eläintarhan alueelle järjestettävät tilaisuudet eivät mainittavasti häiritse toisiaan. Erimielisyyksien sattuessa on kaupungilla asiassa ratkaisuvallta.

11) Vuokra-alueen luovuttamisesta kannettava maksu on määrättävä siten, ettei siitä synny huomattavia vuotuisia ylijäämiä sen jälkeen kun kaikki kulut on suoritettu ja tarpeelliset poistot tehty.

12) Vuokra-alueella olevat rakennukset, laitokset ja istutukset on säätiön pidettävä hyvässä kunnossa.

Säätiö on velvollinen pitämään puhtaana vuokra-alueeseen rajoittuvat katuosuudet puoleen leveyteen ja poistamaan niiltä lumen.

13) Joka kolmas vuosi tahi tarpeen vaatiessa useamminkin toimittaa kaupunki kesä—syyskuussa vuokra-alueella katselmuksen, jotta saataisiin selville sen kunto ja selvitys vuokraehtojen täyttämistä; toimituksen ajasta on ilmoitettava säätiölle hyvissä ajoin edeltäpäin.

14) Säätiön tilit on vuosittain esitettävä kaupungin tarkastettaviksi.

15) Jos kaupunki vuokra-ajan kuluessa tarvitsee vuokra-alueen joitakin silloin rakentamatta olevia osia yleisten liikenneväylien rakentamista tai muuta julkista tarvetta varten, on säätiön korvauksetta ja ilman että vuokramaksu sen vuoksi alenee luovutettava ne kaupungille kuuden kuukauden kuluttua irtisanomisesta.

16) Kaupungilla on oikeus sijoittaa tai sallia muiden sijoittaa yleisiä vesi-, viemäri- ja muita johtoja sekä niihin kuuluvia laitteita vuokra-alueelle.

17) Vuokrakauden päätyttyä on alueella sijaitsevat rakennukset ja laitokset sekä niiden hoitoa ja käyttöä varten hankittu irtaimisto luovutettava korvauksetta kaupungille.

18) Kaupunki sitoutuu viipymättä ryhtymään toimenpiteisiin sellaisen asemakaavanmuutoksen ja tonttijaon aikaansaamiseksi, jonka mukaisesti vuokra-alueen kirjaimella S merkitty osa muodostetaan rakennustontiksi ja muut osat urheilualueeksi; kustannukset tästä suorittaa kaupunki.

19) Kaupunki sitoutuu v:n 1934—36 kuluessa rakentamaan vuokra-alueelle johtavat, karttaan kirjaimilla A—B, C—D, M—L, L—K, K—S, S—R ja E—G merkityt tiet. Samoin kaupunki sitoutuu rakentamaan tarpeelliset vesi-, viemäri-, kaasu- ja sähköjohdot vuokra-alueen rajoille saakka sitä mukaa kuin tässä mainitut tietyt suoritetaan. Tienosa K—S on kuitenkin rakennettava vasta sitten kun säätiö sitä tarvitsee ja viimeistään heti urheilulinna valmistuttua.

20) Kaupunki sitoutuu omalla kustannuksellaan siirtämään vuokra-alueella olevan puhdistuslaitoksen alueen rajojen ulkopuolelle ennen tammi-kuun 1 p:ää 1937.

21) Tähän vuokrasopimukseen perustuvaa vuokraoikeutta säätiö ei saa siirtää kolmannelle henkilölle.

22) Jos säätiö olennaisilta kohdin rikkoo tämän vuokrasopimuksen määräyksiä eikä kolmen kuukauden kuluessa kaupungin huomautettua asiasta ole ryhtynyt siitä aiheutuviin toimenpiteisiin, on vuokrasopimus rauennut, kaupungin sitä vaatiessa, ja joutuvat vuokra-alueella olevat rakennukset ja laitokset kaupungin omistukseen 17) kohdassa mainitulla tavalla.

23) Tästä vuokrasopimuksesta johtuvat riitaisuudet ratkaisee kolmi-jäseninen välimieslautakunta välimiesmenettelystä voimassa olevan lain mukaan.

Stadion-säätiön ja Pallokenttä osakeyhtiön välinen sopimus.

1) Yhtiö myy Stadion-säätiölle huvialueellaan olevan ravintolarakennuksen 60,000 markasta, joka käteisesti maksetaan kohta sen jälkeen kuin työt on aloitettu.

2) Rakennusta on tarkoitus käyttää stadionin rakennustöiden aikana, kuitenkin siten, että sivullisia ei päästetä rakennukseen niinä aikoina, jolloin Pallokenttä osakeyhtiön alueella pidetään kilpailuja.

3) Säätiö on oikeutettu poistamaan rakennuksen milloin se itse niin tahtoo, mutta on säätiö oikeutettu vuokratta pitämään sitä nykyisellä paikallaan siihen asti, kuin stadionlinna on valmistunut.

4) Säätiö sitoutuu omalla kustannuksellaan poistamaan nykyisen aidan, mikäli se joutuu stadionin alueelle, sekä omalla kustannuksellaan rakennusajaksi rakentamaan tiiviin puuaidan uudelle yhteiselle rajalle.

5) Säätiö sitoutuu, mikäli kaupunki sitä vaatii, vastaisuudessa rakentamaan mainitulle rajalle pysyvän aitauksen, joka muodoltaan ja ulkonäöltään sopeutuu säätiön tai yhtiön samankaltaiseen aitaukseen.

6) Mikäli kaupunki on omalla kustannuksellaan rakentanut tien, joka kartassa on merkitty kirjaimilla L—K—S—R, on säätiön ja yhtiön yhteisesti kunnossa- ja puhtaanapidettävä ne osat mainitusta tiestä, jotka eroittavat säätiön ja yhtiön vuokra-alueet toisistaan.

7) Helpottaakseen toistensa toimintaa, myöntää kumpikin asianosainen toiselle oikeuden käyttää edellä mainittua tietä, jolloin aina on otettava huomioon, että toisen asianosaisen alueelle järjestettäviä tilaisuuksia ei häiritä siten, että asiaankuulumattomat henkilöt kyseistä tietä pitkin kulkevat toisen alueelle.

Erinäisten alueiden vuokralleanto. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ vuokrata Hietalahden sulkutelakka ja konepaja osakeyhtiölle tehdaskortteleissa n:ot 176 ja 177 sijaitsevat sen sulkutelakan laajentamista ja uivan telakan hankkimista koskevassa sopimusehdotuksessa²⁾ mainitut alueet D, F, G, H₁ ja H₂³⁾, kirjaimella F₁ merkityn vanhan sulkutelakan pohjoispuolella olevan yhtiön täyttämän vesialueen sekä yhtiöllä jo aikaisemmin vuokralla olleet alueet C, C₁ ja E sen suuruisina ja sellaisin ehdoin kuin kiinteistölautakunnan pääpiirteittäin edellä mainitun sopimusehdotuksen pohjalla sekä viimeksi mainittuja alueita koskevain aikaisempien vuokrasopimusten mukaisesti laaditut vuokrasopimukset⁴⁾ kaupunginhallituksen erinäisiltä kohdin hieman muuttamina määräsivät.

¹⁾ Kvsto 11 p. lokak. 7 §. — ²⁾ Ks. v:n 1933 kert. s. 53. — ³⁾ Vrt. tämän kert. s. 4. — ⁴⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 11.

Länt. Kaivopuiston tontin vuokralleanto. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ vuokrata Svenska samskolan i Helsingfors nimiselle koululle jotakin yleistä rakennusta varten varatun Länt. Kaivopuiston länsikulmassa sijaitsevan tontin, joka kiinteistölautakunnan vuokrausasian yhteydessä laadituttamassa asemakaavan muutospiirustuksessa²⁾ oli merkitty kortteliksi n:o 234, jättäen kaupunginhallitukselle tehtäväksi ryhtyä tästä aiheutuvan asemakaavan ja tonttijalon muutosehdotuksen aikaansaamiseksi. Samalla oikeutettiin kiinteistölautakunta aikanaan laatimaan tonttia koskeva vuokrasopimus ehdoin, että vuokra-aika oli 50 vuotta ja vuotuinen vuokra 45,000 markkaa, että rakennusaika päättyisi syyskuun 1 p:nä 1938 sekä että tontille sen kuluessa rakennettavaa kaksikerroksista rakennusta pohjakerroksineen, jonka teettämiseen nähden vuokraajan tuli alistua mahdollisiin valtuuston tai kaupungin rakennusjärjestyksen vastaisiin määräyksiin, sai käyttää ainoastaan koulutarkoitukseen.

Tontin luovuttaminen rakennustoimiston putkivalimon paikaksi. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾, että X kaupunginosan korttelissa n:o 283 oleva Sörnäisten rantatien tontti n:o 6 luovutettaisiin yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi 10 vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1935 lukien 64,500 markan vuosivuokrasta rakennustoimiston katurakennusosaston putkivalimon siirtämistä varten sinne asuntotarkoituksiin varatusta Käpylän korttelista n:o 809, jossa se n. 15 vuoden ajan oli toiminut ahtaissa ja epäkäytännöllisissä oloissa.

Hiilisataman varastoalueiden vuokralleanto. Yleisten töiden lautakunnan ilmoitettua Saukonlaiturin jatkeen rakennustöiden, jotka lautakunta v. 1932 oli oikeutettu suorittamaan varatoina, valmistuvan heinäkuun 1 p:ään mennessä, joten sen varrelle järjestetyt hiilivarastoalueet tällöin voitiin ottaa käytäntöön, kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾:

että korttelista n:o 760 luovutettaisiin lokakuun 1 p:stä lukien toistaiseksi yhden vuoden molemminpuolisin irtisanomisajoin 1,600 m²:n suuruinen alue vuokratta merenkulkuhallitukselle käytettäväksi valtion jäänmurtajain hiilivarastopaikkana ja että merenkulkuhallitus oikeutettaisiin vuokra-aikana korvauksetta ottamaan kaupungin vesijohdosta vettä jäänmurtajain tarpeisiin; sekä

että peruuttaen aikaisemmin Helsingin makasiiniosakeyhtiön kanssa tehdyt, kortteleita n:ot 751, 752, 754, 755 ja 758 koskevat vuokrasopimukset⁵⁾ heinäkuun 1 p:stä lukien samasta päivästä v:n 1944 heinäkuun 1 p:ään asti vuokrattaisiin yhtiölle mainitut korttelit osittain uudestaanjärjesteltyinä sekä uusi kortteli n:o 757 ja merenkulkuhallitukselle luovutetun alueen vieressä oleva osa korttelia n:o 760, kaikki 12 markan vuosivuokrasta m²:ltä.

Sopimuksien laatiminen annettiin satamalautakunnan tehtäväksi.

Kirkon rakentaminen Temppeleaukiolle. Kirkon sijoittamisesta Temppeleaukiolle julistetun kilpailun⁶⁾ toimeenpanon jälkeen kaupunginvaltuusto, kumoten aikaisemman päätöksensä aukion järjestämisestä⁷⁾, päätti⁸⁾ luovuttaa sieltä kirkon rakentamista varten kiinteistölautakunnan laadituttamassaan asemapiirustuksessa ehdottaman, n. 4,300 m²:n suuruisen alueen, jonka lopullinen muoto ja pinta-ala määrättäisiin kirkon luonnospiirustusten

1) Kvsto 14 p. maalisk. 10 §. — 2) Ks. tämän kert. s. 4. — 3) Kvsto 21 p. marrask. 17 §. — 4) S:n 23 p. toukok. 11 §. — 5) Ks. v:n 1923 kert. s. 31 ja v:n 1928 kert. s. 23. — 6) Ks. v:n 1932 kert. s. 16. — 7) Ks. v:n 1930 kert. s. 58. — 8) Kvsto 28 p. helmik. 10 §.

tultua hyväksytyiksi, ehdoin, että luovutettavalle alueelle ei saanut rakentaa muita rakennuksia kuin kirkon eikä sen yhteyteen sisustaa muita kuin kiinteistön hoitohenkilökunnalle tarpeellisia asuinhuoneistoja, että valtuustolle varattiin oikeus tarkastaa ja hyväksyä kirkon piirustukset ja että näiden oli valmistuttava kahden vuoden kuluessa esillä olevan päätöksen teosta ja kirkon rakennustöihin ryhdyttävä yhden vuoden kuluessa siitä, kun kaupunki oli hyväksynyt piirustukset, sekä että valtuustolle varattiin oikeus vastedes vahvistaa muut luovutuksen yhteydessä tarpeelliset ehdot.

Maalentokentän rakentaminen Helsinkiin. Sen sijaan, että valtioneuvoston v. 1932 Helsingin lentokentän perustamista ja sijoittamista tutkimaan asettama komitea yksimielisesti esitetystä vaihtoehdoista pani ensi sijalle Tuomarinkylän kentän luovuttamisen tarkoitukseen, kaupunginhallitus hankittuaan lisäselvitystä asiassa yleisten töiden lautakunnan ja kiinteistölautakunnan mielipiteen mukaisesti asettui puoltamaan Tattarisuon alueen käyttämistä siihen syystä, että tätä aluetta oli pidettävä siihen asemakaavallisesti edellistä sopivampana¹⁾. Tämän jälkeen kaupunginvaltuusto päätti²⁾, että kaupunki:

1) ei luovuttaisi lentokentän paikaksi Tuomarinkylän kenttää, koska se tarvittaisiin kaupungin asutukseen, mutta luovuttaisi korvauksetta lentokentäksi tarvittavan, n. 55 ha:n suuruisen alueen Tattarisuon viljelysalueesta Malmin kylästä, mikä alue ennen sopimuksen tekoa oli karttaan merkittävä, käytettäväksi posti- ja siviili-ilmailuliikenteeseen, niin pitkäksi ajaksi kuin valtio katsoi sen tarpeelliseksi ja sitä käytettiin sanottuun tarkoitukseen, ei kuitenkaan 50 vuotta pidemmäksi ajaksi; jos aluetta tai osaa siitä ei 5 vuoden kuluttua ollut käytetty edellä mainittuun tarkoitukseen, oli se korvauksetta luovutettava takaisin kaupungille;

2) osallistuisi lentokentän kuivatus-, tasoitus-, pintavahvistus- ja nurmetustöiden sekä kiitoteiden rakennuskustannuksiin 50 %:lla niiden todellisista määristä, kuitenkin enintään 2,350,000 markalla;

3) osallistuisi v:n 1939 loppuun saakka 50 %:lla niihin kustannuksiin, jotka kenttäpinnan mahdollisesti välttämättömäksi havaittu lisävahvistus saattoi aiheuttaa;

4) rakentaisi yhdyntien yleiseltä maantieltä lentokentän hallintorakennukselle, valtion osallistuessa 50 %:lla rakennuskustannuksiin;

5) kaataisi omalta alueeltaan metsän lentokentän ympäristöltä 200 m:n leveydeltä ja kahdeksaan ilmansuuntaan noususuhteessa 1:15 800 m pitkien kiitomatkojen loppupäästä laskien sekä sitoutuisi siihen, että lentokenttäalueen ympäristölle kaupungin omistamalle maalle yhden kilometrin säteellä kentän keskipisteestä lukien rakennettavien rakennusten ynnä muiden sinne tulevien rakenteiden tuli samoilla 200 m:n levyisillä alueilla, joilta metsä edellisen mukaan oli kaadettava, olla sen kaltevuuden alapuolella, joka 800 m pitkien kiitoteiden loppupäästä nousi suhteessa 1:15;

6) oikeuttaisi valtion kaupungin kanssa erityisesti sovittua lentokenttäalueen paikalle tai, jos se osoittautui välttämättömäksi, sen välittömään yhteyteen omalla kustannuksellaan mutta ilman kaupungille suoritettavaa korvausta rakennuttamaan lentokonesuojia, hallintorakennuksia y.m. posti- ja siviili-ilmailuliikennettä varten tarvittavia laitteita; sotilaallisiin tarkoituksiin tarvittavien rakennusten ja laitteiden rakentamisesta olisi kaupungin kanssa tehtävä eri sopimus; sekä

¹⁾ Vrt. v:n 1933 kert. s. 130 ja tämän kert. s. 125 ja kvston pain. asiakirj. n:o 6. —
²⁾ Kvsto 2 p. toukok. 6 § ja 23 p. toukok. 5 §.

7) luovuttaisi lentokentän hallinnan valtiolle, joten valtioneuvoston asiaksi jäi antaa lentokentän ja sen laitteiden käytöstä ohjeet, joita kaikkien kenttää käyttävien ja siellä oleskelevien oli noudatettava, samoin kuin määrätä lentomaksujen suuruus ja keneltä niitä oli perittävä; kaikki tulot lentokentästä lankeisivat valtiolle.

Valtuuttaen kaupunginhallituksen ehdoin, että 2) ja 4) kohdissa mainitut työt suoritettiin loppuun v:n 1936 syksyyn mennessä, työntekijät otettiin ensi sijassa Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston välityksellä ja kaupunki osaltaan sai valvoa 2) ja 3) kohdissa mainittujen töiden suoritusta, laatimaan edellä mainituista päätöksistä aiheutuvan sopimuksen valtion kanssa valtuusto päätti: että edellä mainittu kaupungin avustus saataisiin suorittaa tarkoitukseen osoitetuista varoista sitä mukaa kuin työt edistyivät, kuukausittain tilitysten perusteella, jotka kaupungin asettama edustaja tarkasti ja hyväksyi; että mahdolliset rakennusaluetta, työn laatua tai tehtävän sopimuksen oikeata tulkintaa koskevat erimielisyydet saataisiin jättää välimiesten ratkaistaviksi helmikuun 4 p:nä 1928 välimiesmenettelystä annetun lain mukaisesti; sekä että sopimus tulisi voimaan heti, kun se oli valtion taholta hyväksytty.

Alueiden luovuttaminen hautausmaiksi. Mooseksenuskaisen seurakunnan anottua v. 1929 rahatoimikamarille lähettämässään kirjelmässä saada kaupunginvaltuuston päätöksen¹⁾ mukaisesti sille luvaton hautausmaa-alueen käytettäväkseen ryhdyttiin valmistelemaan asiaa, minkä yhteydessä myöskin yksityinen kreikkalais-katolinen seurakunta teki anomuksen alueen luovuttamisesta seurakunnan jäsenten sekä varattomien venäläisten pakolaisten hautaamista varten. Tällöin kuitenkin edellä mainitussa valtuuston päätöksessä roomalais-katoliselle seurakunnalle samoin hautausmaana käytettäväksi luovutettu alue ollen pelkkää kalliota havaittiin sopimattomaksi tarkoitukseen mutta sen sijaan huomattiin venäläisen sotaväen hautausmaasta olevan melkoisia osia käyttämättä, joista siis voitaisiin luovuttaa alueita edellä mainituille seurakunnille, minkä johdosta kiinteistölautakunta laaditutti useita hautausmaa-alueiden uudelleenjärjestelyehdotuksia, jonka jälkeen valtuusto kiinteistölautakunnan laadituttaman kartan n:o 1,449 mukaisesti päätti²⁾:

luovuttaa kartalle kirjaimilla A¹B¹C¹D¹ merkityn alueen mooseksenuskaiselle seurakunnalle hautausmaaksi, niin kauaksi aikaa kuin aluetta käytettiin hautaustarkoitukseen, sekä sen yhteydessä kaupungin kustannuksella siirtää mainitun alueen itäpuolella sijaitsevan osan vanhaa kiviaitaa uudelle aluerajalle, rakentaa tien ja vesijohdon aluerajalle, kuitenkin vasta silloin, kun Sivutie niminen katu rakennettiin, puhdistaa luovutettavan alueen lounaiskulman sekä seurakunnan kustannuksella ja sen hyväksymän sopimuksen mukaisesti toimittaa alueen täyttämisen hiekalla;

luovuttaa kirjaimilla F.G.H.I. merkityn alueen roomalais-katoliselle seurakunnalle hautausmaaksi niin kauaksi aikaa, kuin aluetta käytettiin hautaustarkoitukseen, ehdoin, että alueella olevat hautakivet ja -ristit siirrettiin seurakunnan toimesta vahingoittumattomina venäläisen sotaväen hautausmaa-alueelle;

luovuttaa kirjaimilla F.I.R.S. merkityn alueen yksityiselle kreikkalais-katoliselle seurakunnalle 40 vuoden ajaksi hautausmaana käytettäväksi, edellytyksin, että, ellei hautausmaata hoidettu kaupungin hyväksymällä

¹⁾ Vrt. v:n 1917 kert. s. 7. — ²⁾ Kvsto 14 p. maalisk. 4 §.

tavalla, oli alue 5 vuoden kuluttua kaupungin tekemästä ilmoituksesta luovutettava takaisin kaupungille; sekä

kehoittaa kaupunginhallitusta ryhtymään toimenpiteisiin tästä johtuvan asemakaavanmuutoksen aikaansaamiseksi.

Edellä kerrotun valtuuston päätöksen johdosta varatuomari L. Pohjanheimo oli jättänyt valtioneuvostolle valituskirjelmän, jossa hän anoi, että valtioneuvosto ryhtyisi toimenpiteisiin valtuuston päätöksen kumoamiseksi ja asian saattamiseksi uuden tutkimisen ja päättämisen alaiseksi sekä heti keskeyttäisi päätöksen täytäntöönpanon, koska päätös, koskien kaupungille kuuluvan kiinteän omaisuuden luovuttamista niin, että se supisti ja muutti kaupungin oikeutta siihen, kunnallislain 41 §:n nojalla olisi ollut alistettava valtioneuvoston tutkittavaksi, koska kyseiset alueet olivat välttämättömät Töölön kaupunginosan puistojentarpeen tyydyttämiseksi sekä koska alueiden luovuttaminen hautausmaaksi edellä mainituille kaupungin seurakunnille loukkasi evankelis-luterilaisen asukasemmistön oikeuksia, joka sekin kaupungin hautausmailla vallitsevan tilanpuutteen ja hautapaikkain kalleuden vuoksi oli pakotettu käyttämään Malmin hautausmaata.

Maaherran sisäasiainministeriön toimeksiannosta kehoitettua valtuustoa valituskirjelmän johdosta antamaan selityksen sekä samalla ilmoittamaan oliko valtuusto päättänyt alistaa valituksenalaisen päätöksen valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi, valtuusto esitti¹⁾, ettei valtioneuvosto ottaisi puheena olevaa valitusta asiallisesti käsiteltäväkseen. Valtuusto ei ollut päättänyt pyytää edellä mainittua valtioneuvoston vahvistusta, koska tämän perusteena oleva edellä mainittu kunnallislain säännös tarkoitti ainoastaan sellaisen kaupungin kiinteän omaisuuden luovuttamista, joka oli joutunut sen haltuun lahjoituksen tai testamentin kautta ja oli määrätty erikoiseen kaupungin yleistä hyötyä tarkoittavaan tarpeeseen, sekä se oli käytännössä vakiintunut sellaiseksi, ettei alistamisvelvollisuus missään tapauksessa koskenut vahvistetun asemakaavan alueella olevaa lahjoitusmaata, sitä vähemmän kun oli kysymys ainoastaan sellaisen maan käyttöoikeuden luovuttamisesta. Oli myös otettava huomioon, että laadittavan muutosehdotuksen mukaan ainoastaan puheena olevassa valtuuston päätöksessä mainitut alueiden osat säilyttäisivät hautausmaan luonteen, jota vastoin hallituksen lokakuun 10 p:nä 1917 vahvistaman asemakaavan mukaan hautausmaiksi käytettävään alueiden muu osa luovutettaisiin puistoksi. Lisäksi oli huomattava, että jos valtuuston päätöksen harkittiin olevan sitä laatua, ettei alistaminen ollut tarpeellinen, valituskirjelmä oli kunnallislain 43 §:n 1 kohdan mukaan katsottava jätetyksi väärälle viranomaiselle sekä että valittaja joka tapauksessa oli laiminlyönyt mainitun lain 43 §:n 1 ja 4 kohdan mukaan 14 päivän pituisen valitusajan huomioonottamisen.

Myöhemmin sisäasiainministeriö ilmoitti²⁾, että koska kyseistä valtuuston päätöstä ei ollut alistettu valtioneuvoston vahvistettavaksi eikä valtioneuvostolle kuulunut muussa yhteydessä ottaa asiaa tutkittavakseen, valituskirjelmä ei antanut ministeriölle toimenpiteen aihetta.

Lapinlahden ranta-alueen luovutus. Kaupungin suomalaisten ja ruotsalaisten evankelis-luterilaisten seurakuntain kirkkohallintokunnan anottua, että seurakunnille luovutettaisiin kaupungin niille vuokraaman vanhan hautausmaan ja Hietaniemen silloisen vuokra-alueen välinen Lapinlahden poh-

¹⁾ Kvsto 13 p. kesäk. 7 §. — ²⁾ S:n 19 p. syysk. 2 §.

joisrannan kaistale, jonka vuokrasopimus¹⁾ päättyi v:n 1933 lopussa, kaupunginvaltuusto päätti²⁾ korvauksetta luovuttaa seurakunnille uuteen hautausmaahan liitettäväksi karttaan lähemmin merkityn, hautausmaan etelärajaa ja nykyisen rantaviivan välisen alueen. Luovutus tapahtuisi muuten varsinaisen hautausmaa-alueen suhteen voimassa olevin ehdoin, paitsi että ainoastaan karttaan kirjaimilla A ja B merkityjä alueita sai käyttää hautaustarkoituksiin, että kaupungille jäi oikeus esteettä rakentaa luovutettavan alueen ulkopuolelle rantatie ja toimeenpanna korvauksetta alueen raja- ja järjestelyjä, jos havaittiin tien sijoituksen sitä vaativan, sekä että hautausmaa-alue rantatien valmistuttua aidattiin koristeellisella kaupungin hyväksymällä aidalla.

Tonttivuokrien alentaminen. Huonossa taloudellisessa asemassa olevien Asunto-osakeyhtiö Eura ja Asunto-osakeyhtiö Euranlinna nimisten yhtiöiden, joilla oli vuokralla edellisellä Vallilan korttelissa n:o 582 sijaitseva tontti n:o 92 ja jälkimmäisellä saman korttelin tontti n:o 5, päärahoittajan, Pohjoismaiden yhdyspankki osakeyhtiön, luvattua alentaa niille myöntämiensä lainojen korot $6\frac{1}{2}$ %:iin sekä myöntää uutta luottoa samoin koroin edellytyksin, että kaupunki alensi tonttivuokransa koko jäljellä olevaksi vuokra-kaudeksi 50 %:lla, yhtiöt tekivät tätä koskevan anomuksen³⁾. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾:

että Asunto-osakeyhtiö Euran vuokrasarja alennetaan v:n 1934—59 väliseksi ajaksi siten, että se v. 1934—44 oli 50,000 markkaa, v. 1945—54 62,500 markkaa ja v. 1955—59 75,000 markkaa vuodessa; että yhtiön vuokrasarja jäljellä olevaksi vuokra-kaudeksi arvioidaan vuokrasopimuksessa edellytetyin tavoin asetetun sovintolautakunnan toimesta, jolloin arvioimisen perusteena käytetään niitä tonttiarvoja tai tonttivuokria, joita kaupunki käyttää luovuttaessaan uusia vastaavanlaisia tontteja, huomioonottaen tontin asema uusiin tontteihin verraten; ja että tonttivuokran alennus on voimassa ainoastaan niin kauan kuin tontti ja sillä olevat rakennukset ovat nykyisen Asunto-osakeyhtiö Euran hallussa; sekä

että Asunto-osakeyhtiö Euranlinnan tonttia koskeva tonttivuokrasarja vahvistetaan jäljellä olevaksi vuokra-kaudeksi niin, että vuokra on v. 1934 110,000 markkaa, v. 1935—37, 140,000 markkaa, v. 1938—44 190,000 markkaa, v. 1945—54 235,000 markkaa, v. 1955—64 280,000 markkaa, v. 1965—74 335,000 markkaa, v. 1975—84 390,000 markkaa ja v. 1985—99 450,000 markkaa vuodessa.

Uunisaaria koskeva vuokrasopimus. Kiinteistölautakunta valtuutettiin⁵⁾ pidentämään Uunisaarten⁶⁾ vuokraajan Suomen väri- ja vernissatehdas osakeyhtiö — Finska färg- och fernissfabriks aktiebolaget nimisen yhtiön vuokrasopimus, jonka mukaan kaupunki oli oikeutettu kolmen kuukauden irtisanomisen jälkeen saamaan haltuunsa saarista tarvitsemansa ranta-alueet, kuu-della vuodella nykyisen vuokrasopimuksen päättymisestä, joulukuun 31 p:stä 1936 lukien, jolloin vuosivuokra samalla alennettiin 10,000 markkaan.

Ruotsalaisen teatterin laajentaminen. Kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ ilmoittaa hyväksyvänsä Nya teaterhusaktiebolaget nimisen yhtiön valtuustolle sen aikaisemman päätöksen⁸⁾ mukaisesti tarkastettaviksi ja hyväksyttäväiksi jättämät ruotsalaisen teatterin nykyisen teatteritalon perusteellisen korjaamisen ja osittaisen laajentamisen käsittävät piirustukset.

¹⁾ Ks. v:n 1909 kert. s. 28. — ²⁾ Kvsto 19 p. syysk. 17 §. — ³⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 4. — ⁴⁾ Kvsto 28 p. helmik. 12 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. huhtik. 7 §. — ⁶⁾ Vrt. myös tämän kert. s. 32. — ⁷⁾ Kvsto 23 p. toukok. 22 §. — ⁸⁾ Ks. v:n 1919 kert. s. 5.

Messurakennuksen piirustusten ja kustannusarvion hyväksyminen. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hyväksyä Osuuskunta Suomen messujen esittämät messuhallin lopulliset piirustukset, joissa liian alhaisten ennakkolaskelmien jälkeen odottamattoman suurien rakennuskustannusten johdosta oli ollut pakko huomattavasti supistaa alkuperäistä rakennusohjelmaa, sekä n. 10,200,000 markkaan päätyvän kustannusarvion.

Yhteisen palomuurin rakentaminen kahdelle tontille. Asunto-osakeyhtiö Pergola bostadsaktiebolag nimisen yhtiön anottua saada rakentaa XIII kaupunginosan korttelissa n:o 433 omistamansa Väinämöisenkadun tontin n:o 29 ja kaupungin omistaman rakentamattoman naapuritontin, Mechelininkadun n:o:n 5, rajalle yhteisen palomuurin, joka rakennettaisiin keskelle tonttirajaa, jolloin se ulottuisi 30 cm kaupungin tontille, kaupunginvaltuusto oikeutti²⁾ kiinteistölautakunnan yhtiön kanssa laatimaan sekä sen kustannuksella maistraatin pöytäkirjaan ja kaupungin tonttikirjaan merkittävään sopimuksen palomuurin rakentamisesta edellä mainitulla tavalla.

Bensiininjakeluaseman rakentaminen. Teurastamolautakunta oikeutettiin³⁾ luovuttamaan teurastamon alueelta Nobel-Standard osakeyhtiö Suomessa nimiselle yhtiölle paikka bensiininjakeluaseman rakentamiseksi varsinkin sellaisia lihaa ja teuraskarjaa teurastamoon tuovia autoja varten, jotka kauan joutuivat laitoksen alueella odottelemaan sen avaamista ja vuoroaan. Sopimus tehtäisiin vuodeksi kerrallaan ja lautakunta määräisi vuosivuokran.

Yksityistä raidetta koskevan sopimuksen ehtojen muuttaminen. Osuustukkukauppa niminen toiminimi oli ilmoittanut aikovansa rakentaa kortteliin n:o 288 suuren, sinne johtavien raiteiden liikennettä 35—40 milj. kg vuodessa lisäävän myllylaitoksen anoen sen johdosta, että nykyinen raideyhteys⁴⁾ kortteliin sitouduttaisiin pysyttämään ilman irtisanomisehtoa valmistavissa neuvotteluissa laaditun ehdotuksen mukaisesti, kuitenkin siten, että saatiin rakentaa nykyisestään suuresti lisääntyvää täysien ja tyhjien vaunujen raidetarvetta tyydyttävä lisäraide, jos nykyinen läpikulkuraide Kaikukadun kohdalta katkaistiin suunnitellun uuden satamaraideverkoston valmistuttua ja sisääntuloraiteiden siirryttyä Sörnäisten niemelle kaasutehtaan ja meren välille. Lisäksi toiminimi anoi, että sen ja yhdessä sen kanssa raiteita myöskin kortteliin n:o 289 liikennöivän Osuusliike Elannon kanssa tehtäisiin tästä aiheutuva uusi sopimus⁵⁾. Kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ suostua anomukseen 30 vuodeksi, edellytyksin, että kyseinen myllylaitos rakennettiin ja pidettiin toiminnassa sekä ehdoin, että toiminimi sitoutui sallimaan kaupungin tehdä sellaisia yksityisten raiteiden tai muita muutoksia, jotka eivät oleellisesti vähentäneet raideyhteyden sopivuutta tarkoitukseensa.

4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat kysymykset.

Tuberkuloottisten naisten asuntolan järjestäminen. Ottaen huomioon, että tällä tavoin voitaisiin järjestää asuntoja useammalle tuberkuloottiselle, kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ muuttaa aikaisempaa päätöstään⁸⁾, jonka mukaisesti Loviisankadun 6—8:ssa olevaa asuntotaloa olisi käytettävä sellaisten

¹⁾ Kvsto 29 p. elok. 26 §; vrt. myös v:n 1933 kert. s. 11 ja tämän kert. s. 39. —

²⁾ Kvsto 23 p. toukok. 9 §. — ³⁾ S:n 29 p. elok. 22 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 149. —

⁵⁾ Vrt. v:n 1920 kert. s. 28. — ⁶⁾ Kvsto 31 p. lokak. 25 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. elok. 18 §. —

⁸⁾ Ks. v:n 1922 kert. s. 18.